

Seletuskiri Vabariigi valitsuse korralduse „Eriolukorra meetmete rakendamine“ juurde

Sissejuhatus

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsil 2020. aastal korraldusega nr 76 Eestis eriolukorra.

Eriolukorra lahendamiseks tuleb kehtestada ka meetmed, mis nähakse ette korralduse eelnõus.

Korralduse eelnõu koostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi, Justiitsministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Riigikantselei, Siseministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi ja Välisministeeriumi juristid.

Hädaolukorra seaduse (edaspidi *HOS*) kohaselt on hädaolukord sündmus või sündmuste ahel või elutähtsa teenuse katkestus, mis ohustab paljude inimeste elu või tervist, põhjustab suure varalise kahju, suure keskkonnakahju või tõsiseid ja ulatuslikke häireid elutähtsa teenuse toimepidevuses ning mille lahendamiseks on vajalik mitme asutuse või nende kaasatud isikute kiire kooskõlastatud tegevus, rakendada tavapärasest erinevat juhtimiskorraldust ning kaasata tavapärasest oluliselt rohkem isikuid ja vahendeid (*HOS* § 2 lg 1).

Eriolukorra väljakuulutamise on tõsisemate tagajärgedega ning ulatuslikumate hädaolukordade korral lisameede, millega saab tõhustada hädaolukorra lahendamist, koondades kogu sündmuse või sündmuste ahela juhtimise ühtse juhtimise alla (määrates eriolukorra juhi ja eriolukorra tööde juhid) ning rakendades eriseadustega võrreldes lisameetmeid olukorra lahendamiseks. *HOS* § 19 lõike 1 kohaselt võib eriolukorra välja kuulutada loodusõnnetusest, katastroofist või nakkushaiguse levikust põhjustatud hädaolukorra lahendamiseks, kui hädaolukorda ei ole võimalik lahendada ilma hädaolukorra ajaks ette nähtud juhtimiskorraldust või meetmeid rakendamata.

Selgitused eelnõu punkti 1 kohta.

Vabariigi Valitsuse korraldusega sätestatakse liikumisvabaduse piirangud, mis puudutavad õppeasutuste ja haridusasutuste tööd, sõltumata nende omandivormist.

Põhikoolid, gümnaasiumid, kutseõppeasutused ja kõrgkoolid (nii rakenduskõrgkoolid kui ülikoolid) korraldavad alates 13. märtsist õppetegevuse kaugõppe vormis või distantsõppena e-õppe vahendeid kasutades. Distantsõpe on õppetöö vorm, kus õppetöö toimub väljaspool kooliruumi õpetaja poolt juhendatud elektroonilises keskkonnas või selle vahendusel või muul viisil (iseseisvad ülesanded, trükised vm). Seega õppetegevus jätkub, aga see ei toimu õppeasutuse hoones. 13. märtsi jooksul on õpilastele ja üliõpilastele antud vastav teave ning juhised. Õppetöös, mida ei ole võimalik distantsõppes läbi viia, lähtutakse põhimõttest, et õpilaste õpitulemused saavutatakse kooliastmete lõpuks ning ära jäänud tundidele planeeritud tegevused viiakse läbi järgmisel õppeaastal, jaotatuna suurema üldistusastmega koos järgmise aasta tegevustega.

Opiq digiõpikute keskkond ja Foxcademy digiõppematerjalide keskkond on seni avatud ja tasuta kasutada olnud juba kogu õppeaasta jooksul kõigile põhikooliõpilastele, koolitöötajatele ja lapsevanematele, samuti avatakse tasuta gümnaasiumi õppematerjalide kasutamise võimalus. Jätakuvalt on keskhariduse jaoks nii gümnaasiumidele kui ka kutseõppeasutustele kättesaadavad ka e-koolikotis Tallinna Ülikooli loodud õppematerjalid

õppekava kohustuslikke kursusi katvalt matemaatika-, loodusainete-, sotsiaal- ja kunstivaldkonnas.

Eesmärk on vältida inimeste kogunemist. Vajadusel tohivad õpetajad töötada koolis oma ruumides, kui välditakse suuri kogunemisi ja igal hetkel on võimalik tuvastada kontaktide ring. Kindlasti peavad koju jääma need õpetajad, kes on haigustunnustega, viibinud riskipiirkonnas või puutunud kokku võimaliku nakatunuga.

Kõikidele õppeasutustele on antud eelnevalt teada nii vajadusest olla valmis distantsõppele üle minema, kui ka pakutud erinevat tuge distantsõppe korraldamiseks. Pidev tugi õppeasutustele on jätkuvalt läbi Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) tagatud.

Õpilaste praktika või töökohapõhine õpe võib jätkuda või alata, kui kõik osapooled (õpilane, vanem, tööandja) sellega nõus on. Ühiselamutes olevad õpilased tuleks saata koju. Kui tegemist on erivajadustega õppija või välismaalasega, kes mõjuvatel põhjustel ei saa koju minna, leiab kool olukorra lahendamiseks sobiva lahenduse.

Juhul kui kodus õppivad lapsed ei saa järelevalveta jätta, korraldab piisava järelevalve ja lapse heaolu tagamise kodus lapse vanem.

Erivajadusega õppijate õppetöö korraldamiseks tehakse eraldi otsused, mis puudutavad nii tavakoolides õppivate erivajadusega õppijate õpet kui ka haridusliku erivajadusega õppijate koolides õppijate õpet. Asutustes, kus täielik üleminek distantsõppele pole võimalik, korraldatakse tegevus koostöös koolipidajatega juhtumipõhiselt, st arvestades iga õpilase individuaalsust. Kõigil lastevanematel, kellel see on vähegi võimalik, tuleks jätta siiski lapsed koju. Haigeid ja haigustunnustega lapsi ei tohiks kooli tuua. HTM on saatnud HEV õppeasutustele täiendavaid juhiseid ning on nendega kontaktis.

Ülikoolide ja teadusasutuste tööd teadus- ja arendustegevuse korraldamisel ei piirata, kuivõrd nendes tegevustes osaletakse töösuhte raames ja vajalikke kaugtöö vms võimalusi kasutatakse vastavalt vajadusele.

Vanem ei tohi nakkusohtlikku last viia lasteaeda (Kels §18 lg 1 p 2) ja lasteaed ei tohi lubada lasteaeda last, kelle tervise seisund võib kahjustada lapse enda või teiste tervist ([Tervisekaitseõuded koolieelses lasteasutuses tervise edendamisele ja päevakavale](#), § 13 lg 1).

Et vältida koolivälise tegevuse raames nakkuse levikut, on liikumisvabaduse piiranguna piiratud ka huvitegevus ja huvihariduse andmine. Kui õpet või tegevust on võimalik korraldada distantsilt digitaalseid vahendeid kasutades, võib see õpe või tegevus toimuda. Seega huviringide ja treeningute tegevus, mis eeldab kontakti, on peatatud. Täielikult on liikumispiiranguna peatatud avatud noortekeskuste ja noortelaagrite tegevus, kuna nendel kogunemistel võib samuti toimuda nakkuse levik.

Eelnimetatud piirangud kehtivad esialgu kaks nädalat. Kahe nädala pärast hinnatakse olukorda ja kehtestatud meetmete otstarbekust ning eesmärgipärasust ja seejärel otsustatakse, kas on vajalik korralduse muutmine.

Selgitused eelnõu punkti 2 kohta

Korralduse punktis 2 seatakse HOS § 32 lõike 1 alusel piirangud avalikele kogunemistele. Sellega keelatakse avaliku kogunemiste korraldamine alates 13.03. 2020 kuni 01.05.2020. Korralduse punktis 2 lähtutakse avaliku kogunemise sisustamisel korrakaitseaduse (edaspidi KORS) §-st 58.

Vastavalt KoRS § 58 lõikele 1 jaguneb avalik kogunemine avalikuks koosolekuks ja avalikuks ürituseks. Avalik koosolek on inimeste koos olemine avalikus kohas ühise eesmärgiga kujundada või väljendada oma meelsust (KorS § 58 lg 2). Igasuguste avalike koosolekute korraldamine on keelatud.

Avalik üritus KorS § 58 lg 3 alusel on avalikus kohas toimuv ja avalikkusele avatud lõbustusüritus, võistlus, etendus, jumalateenistus, kaubandusüritus või muu sellesarnane inimeste koos olemine, mis ei ole koosolek. Korraldusega sätestatud keeld hõlmab üritusi, mis on avatud avalikkusele ning keeld ei hõlma eraeesmärgilist inimeste kogunemist.

Korralduse punktis 2 on antud näitlik loetelu avalikest üritustest, millele keeld laieneb. See hõlmab kinoseansse, etendusi, kontserte, konverentse ning spordi- ja liikumisüritusi. Tegemist on avatud loeteluga ning ürituse korraldaja vastutus on hinnata ürituse vastavust avaliku ürituse tunnustele.

Lisaks kehtestatakse korralduse punktis 2 viibimiskeeld muuseumides ja teistele näitustele. Keeld hõlmab näituste külastamist ning puudutab näituste külastajaid. Keeld ei laiene muuseumide ja teiste näituse kohtade töötajatele, st ei puuduta nende viibimist töökohas ja juurdepääsu sellele.

Muuseumide ja teiste näituste külastamistele kehtestatud viibimiskeeld ei hõlma raamatukogusid ning raamatukogu teenuste osutamist. Raamatukogu pidaja võib käesoleva korralduse andmise hetkel otsustada, kas raamatukogu sulgeda või mitte. Lähtuvalt kehtestatud avalike kogunemiste keelust, ei tohi raamatukogus, muuseumis ja muus näitusekohas korraldada avalikke koosolekuid ega üritusi.

Selgitused eelnõu punkti 3 kohta

Nakkushaiguse edasise leviku takistamiseks seatakse liikumisvabaduse piirang kruisireisidele Tallinn-Stockholm-Tallinn liinil.

Selgitused eelnõu punkti 4 kohta

Hoolekande asutustes, haiglates ja kinnipidamisasutustes sätestatakse külastuskeeld, et vältida viiruse edasist levikut. HOS § 31 alusel saab kehtestada liikumisvabaduse piiranguid ka hoolekande asutustes ja haiglates. Hoolekande asutustes ja haiglates kehtestatav külastuskeeld aitab ära hoida nakkushaiguste epideemilist levikut eriti haavatavate gruppide seas. Ka rahvusvaheline statistika näitab, et COVID- 19 osas on suremust enam vanemaealiste ja nõrgema immuunsüsteemiga isikute hulgas. Käesoleval juhul ei ole tegemist üleliigse piiranguga kuna meede on suunatud konkreetsetele haavatavatele gruppidele.

Selgitused eelnõu punkti 5 kohta

HOS § 13 kohaselt tuleb muuhulgas teade käitumisjuhiste kohta eriolukorra ajal avaldada viivitamata üleriigilise levikuga massiteabevahendis muutmata kujul ja tasuta.

Korralduse jõustumine

Korraldus jõustub allakirjutamisel.

Praeguse korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks täpsemad meetmed, mis on hädavajalikud viiruse leviku tõkestamiseks. Põhjendused ja kaalutlused on kirjas korralduse seletuskirjas. Korralduse seletuskiri avaldatakse Vabariigi Valitsuse veebilehel.

Eriolukorra meetme nõuetekohaselt täitmata jätmisel rakendatakse korrakaitseaduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha suurus on 2000 eurot (HOS § 47).

Korraldust on võimalik vaidlustada halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.